بسم الله الرحمن الرحيم

ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓު
ދިވެހިރާއްޖެ

ޝަރީޢަތް ނިމުނުގޮތް

- ޤަޟިއްޔާ ނަންބަރު: 2019/HC-A/374
- އިސްތިއުނާފުކުރި ފަރާތް: ނިޒާރު އަހުމަދު، ދޫޑިގަން. ނިޔާ / ޏ. ފުވައްމުލައް
- އިސްތިއުނާފާ ދެކޮޅު ފަރާތް: ވާރީ ޖްޓޭނާސް ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑް
- މައްސަލައިގެ ބާވަތް: އިހުމާލުވުމުގެ ސަބަބުން ލިބޭ ގެއްލުމުގެ ބަދަލާއި، މަދަނީ މަސްއޫލިއްޔަތުގެ ދަށުން ބަދަލު ނަގައިދިނުން

މައްސަލަ ބެލި ފަނޑިޔާރުންގެ މަޖިލިސް:
ފަނޑިޔާރު ޝުޢައިބު ހުސައިން ޒަކަރިއްޔާ
ފަނޑިޔާރު މުޙައްމަދު ނިޔާޒު
ފަނޑިޔާރު ހުޒައިފާ މުޙައްމަދު

ނިމުނު ތާރީޚު: 24 ސަފަރު 1444
20 ސެޕްޓެންބަރު 2022

ހައިކޯޓުގައި ޤަޟިއްޔާ ރަޖިސްޓްރީ ކުރެވުނު ތާރީޚު:
18 ޛުލްޤަޢިދާ 1440
21 ޖުލައި 2019

އިސްތިއުނާފުކުރެވުނު މައްސަލަ:

- ނަންބަރު: 2078/Cv-C/2018
- ނިޔާކުރި ކޯޓު: ސިވިލް ކޯޓު
- މައުޟޫޢު: އިހުމާލުވުމުގެ ސަބަބަކުން ލިބޭ ގެއްލުމުގެ ބަދަލުގައި، މަދަނީ މަސްއޫލިއްޔަތުގެ ދަށުން ބަދަލު ނަގައިދިނުން
- ހުށަހެޅުނު ތާރީޚު: 07 މޭ 2018
- ނިމުނު ތާރީޚު: 29 މޭ 2019

މަދަނީ- އިހުމާލުވުމުގެ ސަބަބަކުން ލިބޭ ގެއްލުމުގެ ބަދަލުގައި، މަދަނީ މަސްއޫލިއްޔަތުގެ ދަށުން ބަދަލު - ދަޢުވާގައި ފާހަގަކުރެވުނު އުސޫލުތައް- މަދަނީ ދަޢުވާ ސާބިތުކުރުމުގައި ބަލާ މިންގަނޑު

- ފަސިލިޓޭޓު ސެޓްލްމަންޓް ކޮންފަރެންސް ބޭއްވުމުގެ ތާރީޚު: (މި ތަރުތީބުން ފަސިލިޓޭޓު ކުރައްވަމުން ނިޔާޒު އަލީ ފަސިލިޓޭޓު ދެއްވާ ކުރައްވަމުން ތާރީޚު ކަނޑައަޅުއްވާފައިވާތީއެވެ.)

ތަޢާރުފު

1. މިއީ، ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2078/Cv-C/2018 ދަޢުވާއާ ނިމިފައިވާގޮތް ބާޠިލުކޮށް ދިނުމަށް އެދި ފާޠިމަތު އިސްތިއުނާފު ހުށަހަޅުއްވާ ދަޢުވާ އެ ދަޢުވާއާ އިސްތިއުނާފު ކުރެވުނު އެދި ށ. ފުނަދޫ / ދަރުގަސް. ނިޔާޒު އަލީ (އައިޑީކާޑު ނަންބަރު A037470) ގެ ވަކީލަށް ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓަށް ހުށަހަޅާފައިވާ ދަޢުވާއެކެވެ. މި ދަޢުވާގައި ދެވަނަ ފަރާތަކީ ވަކީލަކު ކޯޓު ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑް (ރަޖިސްޓްރީ ނަންބަރު C-64/96) އެވެ.

ދަޢުވާ ކޯޓުގައި ނިމުނު ގޮތް:

2. އިސްތިއުނާފު ކުރެވިފައިވާ ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2078/Cv-C/2018 ދަޢުވާއަކީ ކޯޓު ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑްގެ ވަކީލުން ށ. ފުނަދޫ / ދަރުގަސް. ނިޔާޒު އަލީއާ ދެކޮޅަށް ދަޢުވާކުރެވުނު ބަލައިގަތް ދަޢުވާއެކެވެ.

3. އެ ދަޢުވާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވަނީ؛

"ކޯޓު ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑްގެ ދަރުބާރު ހިންގުން ގެންދާ "ކޯޓު ހުޅުމާލެ 01" ޕްރޮޖެކްޓްގެ ބޭނުމަށް ށ. ފުނަދޫ / ދަރުގަސް. ނިޔާޒު އަލީއަށް ވިއްކާފައިވާ ތަކެތީގެ އަގު ދައްކަމުން ވިއްކާފައިވާ ތަކެއްޗާ ޙަވާލުކުރި ވިއްކާފައިވާ ތަކެއްޗުގެ އަގު ޖުމްލަ ރ. 16,273,839/- ގެ ފައިސާ ދައްކަވާފައިވާ ނަމަވެސް، ދައްކަން ޖެހޭ 6,705.88 ރުފިޔާ ދައްކަވާފައިނުވާތީ، މި ފައިސާ ދައްކަވާ މި ވިއްކާފައިވާ ތަކެއްޗުގެ ބާކީ ހުރި ފައިސާ ދައްކަވަން ޖެހޭ ތާރީޚުގެ ކުރިން ދައްކަވާފައިނުވާތީ، ވިއްކާ ބާކީ ހުރި ފައިސާގެ ދަރަޖައިގެ ގޮތުގައި ޖުމްލަ ފައިސާގެ 30% އަށްވާ ޖޫރިމަނާ ފައިސާ އާއި، މި ވިއްކާފައިވާ ތަކެއްޗުގެ ބާކީ ހުރި ފައިސާ ދައްކަވަން ޖެހޭ ތާރީޚު ވީ ބަޔާން ކުރެވުނު ދައްކަވަން އަމުރުކޮށްދެއްވުން (ޗެކްތައް ...

15% އިންސައްތަ) ދިހަވަރު ނުވިޔަ އާއި މި މަސައްކަތު ބިނާކުރާ ނިސްބަތް ދުވަހު ކަމަކަށް މި ކުންފުނިތަކަށް ލިބޭ ގެއްލުމުގެ ބަދަލު ހިމެނޭގޮތުން މި މަސައްކަތުގައި ނިޔަނު އަދަދުގެ އަދުލު އިސްލާހު ދުނިޔެ އުނދަގޫކުރައި ފައިސާ ހޯދުމުގެ ދިން ނިޔަނު އަދަދުގެ މަސައްކަތް ބަޔާން ކުރުމަށް ފީ ހިމެނޭގޮތުން ފައިސާ ހޯދުމަށް ދަޢުވާކުރެވެ."

މި ފަދައިންނެވެ އެކަށައެވެ.

4. ލިބެންޖެހޭ ފައިސާއާއި ފައިސާ ނުލިބިގެންވާ ގެއްލުމުގެ ބަދަލާއި އަދި ވަކީލް ފީ ހިމެނޭގޮތުން، ދަޢުވާއާ ގުޅިގެން ޖުމްލަ 23,597,066.55ރ. (ތޭވީސް މިލިއަން ފަސްސަތޭކަ ނުވަދިހަ ހަތްހާސް ފަސްދޮޅަސް ހައެއް ރުފިޔާ ފަންސާސް ފަހެއް ލާރި) އާއި US$6,705.88 (ހަހާސް ހަތްސަތޭކަ ފަހެއް އެމެރިކާ ޑޮލަރު އަށްދިހަ އަށް ސެންޓް) ނިޔަނު އަދަދުގެ ބަޔަކުން ކުރުމަށް ފީ ހިމެނޭގޮތުން ދަޢުވާ ކޯޓުގައި އުފުލާފައިވެއެވެ.

ދަށު ކޯޓުން މައްސަލަ ނިންމި ގޮތް:

5. އެ ޤަޟިއްޔާގައި ބުނާގޮތު ކޮންޓްރެކްޓަރަކީ، "ދުނިޔެ، އިސްތިފާދާކުރަނިވި ނުކުތާތަކާއި ކުރިއަށްދާ ބަޔާންތަކާއި ހިފެހެއްޓުމަށް ގޮތަކަށް ނިންމާފައިވާ ކަންތައް، ފައިސާ ދައްކަން ނިޔަނު އަދަދުގެ ހަމައެކަނި ދ. ފޮނުއްވުމަށް ދޭން. ނިޔަ ނިޔަނު އަދަދުގެ މައްސަލަ ދަށުކޯޓަށް މިހާރުގެ "ފައިސާ ދައްކައި 1" ވަނަހައިގެ ފައިސާގައި ވާގޮތުގައި ދ.ފޮނުއްވުމަށް ދޭން. ނިޔަ ނިޔަނު އަދަދު ކަނޑައެޅި ފައިސާ ދައްކަން ޖެހިފައިވާ އަދަދު ބަލާ އަދި ފައިސާ ދައްކަން ޖެހިފައިވާ ހިސާބުތަކުގެ ތެރޭގައި ފައިސާ ދައްކަން ޖެހިފައިވާ އަދަދު ހިސާބު ވަނީ ފައިސާ ދައްކަން ޖެހިފައިވާ ބަޔަކު ކަނޑައެޅި ފައިސާގެ 16,273,839/-ރ. (ސާޅީސް މިލިއަން ދުވަހުގެ ރުފިޔާ ދިހަހާސް އަށްސަތޭކަ ތިރީސް ނުވަ ރުފިޔާ) އާއި US$6,705.88 (ހަހާސް ހަތްސަތޭކަ ފަހެއް އެމެރިކާ ޑޮލަރު އަށްދިހަ އަށް ސެންޓް) ނިޔަނު އަދަދު ފައިސާއަށްވުރެ ބޮޑު، އިސްތިފާދާކުރަނިވި ފައިސާއާއި، އެ ފައިސާ ދައްކަން ޖެހިފައިވާ ބަޔަކު ދިން ދެފައިސާގައި ބޮޑުކަމަށް ބެލިގެން ފައިސާ ދައްކަން ޖެހިފައިވާ ބަޔަކު ލިބިގަތް އަދި ލިބެންޖެހޭ ގެއްލުމުގެ ބަދަލުގައި ނިޔަނު އަދަދުގެ އަދުލު ކަނޑައެޅުމަށް ފައިސާ ދައްކަން ނިޔަނު އަދަދުގެ ހަމައެކަނި ކަމަށް ބަލައިގެން އިން ގޮތަށެވެ

861.22 އަކަފޫޓު ފްލޯރ (ފްލޯރ ނަންބަރު C6-4-A) ގެ އަގު އަދާކުރުމުގެ ގޮތުން 2011 ވަނަ އަހަރުގެ އޮކްޓޯބަރު، ނޮވެމްބަރު، ޑިސެމްބަރު [illegible] [illegible] ގޮތުގައި 26 ޑިސެމްބަރު 2011 ގައި [illegible] އެޗް.ޑީ.ސީ އަށް ދައްކާފައިވާ -/40,392 (ސާޅީސްހާސް ތިންސަތޭކަ ނުވަދިހަ ދެރުފިޔާ) އާއި އަދި [illegible] [illegible] [illegible] އަގުގެ ގޮތުގައި 27 މެއި 2013 ގައި އެޗް.ޑީ.އެފް.ސީ އަށް ދައްކާފައިވާ -/50,000ރ. (ފަންސާސްހާސް ރުފިޔާ) އާއި 27 ޖޫން 2013 ގައި އެޗް.ޑީ.އެފް.ސީ އަށް ދައްކާފައިވާ -/77,100ރ. (ހަތްދިހަ ހަތްހާސް އެއްސަތޭކަ ރުފިޔާ) އާއި 29 އޮގަސްޓް 2013 ގައި އެޗް.ޑީ.އެފް.ސީ އަށް ދައްކާފައިވާ -/75,000ރ. (ހަތްދިހަ ފަސްހާސް ރުފިޔާ) އާއި 19 ނޮވެމްބަރު 2013 ގައި އެޗް.ޑީ.އެފް.ސީ އަށް ދައްކާފައިވާ -/75,000ރ. (ހަތްދިހަ ފަސްހާސް ރުފިޔާ) އާއި އެކު ޖުމްލަ -/317,492ރ. (ތިންލައްކަ ސަތާރަހާސް ހަތަރުސަތޭކަ ނުވަދިހަ ދެރުފިޔާ) [illegible] ޖުމްލަ -/317,492ރ. (ތިންލައްކަ ސަތާރަހާސް ހަތަރުސަތޭކަ ނުވަދިހަ ދެރުފިޔާ) [illegible] -/317,492ރ. (ތިންލައްކަ ސަތާރަހާސް ހަތަރުސަތޭކަ ނުވަދިހަ ދެރުފިޔާ) އަދި [illegible] (އައިޑީކާޑު ނަންބަރު A037470) [illegible] 29 މެއި 2018 [illegible] 01 (އެކެއް) މަސްދުވަހުގެ ތެރޭގައި -/317,492ރ. (ތިންލައްކަ ސަތާރަހާސް ހަތަރުސަތޭކަ ނުވަދިހަ ދެރުފިޔާ) ސިވިލް ކޯޓުން [illegible] (އައިޑީކާޑު ނަންބަރު A037470) [illegible] -/317,492ރ. (ތިންލައްކަ ސަތާރަހާސް ހަތަރުސަތޭކަ ނުވަދިހަ ދެރުފިޔާ) [illegible]

އިސްތިއުނާފުކުރުމަށް ހުށަހެޅި ނުކުތާތައް:

6. ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2078/Cv-C/2018 ދަޢުވާއާ ނިމިފައިވާ ގޮތް ޝަރީޢަތާއި އަދި ގާނޫނީ އުސޫލުތަކާ ޚިލާފުވާގޮތަށް ކަމުން އެދަޢުވާއާ އިސްތިއުނާފުކުރުމަށް އެދި ނިޔާޒު އަންނަމުންދާ ފަރާތުން 02 (ދޭއް) ނުކުތާ ހުށަހަޅާފައިވެއެވެ.

6.1. ފުރަތަމަ ނުކުތާއަކީ، ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2078/Cv-C/2018 ދަޢުވާއާ ސާބިތުކުރުމަށް ހާޒިރު ހުރިގެ ގޮތުގައި ހުށަހެޅި ވަޒީފާއާ ބެހޭގޮތުން މަސްއޫލިއްޔަތު ބޯޑުން ނިންމި، "ބޯޑު އޮފް ޑިރެކްޓަރުސް" ގެ މަސްއޫލިއްޔަތު ގާނޫނު ނަންބަރު 24/76 (ކުންފުންޏާ ގާނޫނު) ގެ 2 އަދި 6 ވަނަ ނަންބަރުގެ ދަށުން ސަބަބު އަދި ގާނޫނީ ހަމަތަކާ ޚިލާފަށް މައްސަލަ ނިންމާފައިވާކަމަށް ބުނެ ހުށަހެޅި ނުކުތާ.

6.2. ދެވަނަ ނުކުތާއަކީ، ގާނޫނު ނަންބަރު 13/2010 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ ވަޒީފާގެ ގާނޫނު) ގެ 5 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) ގެ (2) ވަނަ ނަންބަރުގެ ދަށުން މައްސަލައެއް ބެލުމުގައި ވަޒީފާދޭފަރާތް ހުށަހަޅާ ބަޔާންތަކަށް ކަނޑައެޅޭނީ އިސްތިއުނާފު ދައުލަތާ ފަރާތުގެ ތެރެއިން ބަލާފައިވާ ވައްޒަފުގެ އެއް ކަމާ ހުށަހެޅި ބަލައި، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ކުންފުނީގެ ގާނޫނުގެ 15 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) އާއި ޚިލާފަށް ދައުލަތުގެ ހައިސިއްޔަތު ނެތިގެ، ކަމަ ދައުލަ ސާބިތުވާކަމަށް ކަނޑައަޅާފައިވާ ގޮތުގެ މިނިވަން ކުރެވޭކަމާ Doctrine of separate entities (ޑޮކްޓްރިން އޮފް ސެޕަރޭޓް އެންޓިޓީސް)އާ ޚިލާފުކަމަށް ބުނެ ހުށަހެޅި ނުކުތާ.

ދެފަރާތުން ހައިކޯޓުގައި ދެއްކި ވާހަކަތަކުގެ ޚުލާސާ:

7. ބަޔާންކުރެވިދިޔަ ދެ ނުކުތާ ފާހަގަކޮށް ނިޔާޒު އަންނަމުންދާ ފަރާތުން މަޙްކަމާގައި ފާހަގަކޮށްފައިވަނީ މި މައްސަލައިގައި ބަލާފައިވާ ވަޒީފާދޭފަރާތަކީ ދައުލަތް ބެލެހެއްޓި އިން ކުންފުންޏެއް ކަމުގައިވާތީ، ދައުލަތް ޖަވާބުދާރީ ނުކުރެވޭނެ ކަމަށާއި ދިވެހިސަރުކާރަށް ދައުލަތުން ހުށަހަޅާފައިވާ ޤާނޫނީ އުސޫލުތަކެއް. އެ ވަޒީފާދޭފަރާތުގައި

"ވާރީ ޓްރޭޑާސް ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑް" ދެފަރާތުގެ މެދުގައި ލިޔުނު ވިޔަފާރީގެ އެއްބަސްވުމެއް އެބަހުރި (WH1) ގެ ގޮތުގައި ހުށަހެޅި ވަޘީޤާތަކާއި އަދި ވާރީ ޓްރޭޑާސް ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑްގެ ނަމުގައި ހުޅުވާފައިވާ ވާރީ ސްޓޭޓްމަންޓު1 ގެ އެކައުންޓްތަކަށް ބަލާއިރު، ދަށުކޯޓުން މައްސަލަ ނިންމާފައިވަނީ އެ އެކައުންޓްތަކުން ވަކިކުރެވުނު ނަގުދު ފައިސާ ކޮން އެކައުންޓަކުން ދައްކާފައިވާ ފައިސާއެއްކަން ސާބިތުވެފައި ނުވާ ހަމައެކަނި ވަޘީޤާތަކުން ތިމާގެ ހައްޤެއް ސާބިތުކޮށްދިނުމަށް ދަށުކޯޓުން ދޭ ޙުކުމް ކޮށްފައި ވާރީ ޓްރޭޑާސް ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑަށް ދިނުމަށް ނުވާކަމަށް ދަށުކޯޓުން ބަޔާންކޮށްފައެވެ. އަދި މިގޮތަށް އިސްތިއުނާފުގައި މި މައްސަލައިގައި ޝަރީޢަތަށް ހުށަހެޅުނު ވަޘީޤާތަކާއި އޭގެ އިތުރުން ފާހަގަކޮށްފައިވާ ގޮތުން ހުށަހެޅުނު ވަޘީޤާތަކުން އިސްތިއުނާފުވެރި ފަރާތުން ދައުވާކުރި ފައިސާ ހުށަހެޅުނު ވަޘީޤާތަކާއި ބެހޭގޮތުން ބަލާފައެވެ.

އަދި ފަރާތުން އެދިފައި ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2078/Cv-C/2018 ދައުވާގައި ޙުކުމްކުރި ގޮތް ބާޠިލުކޮށް ތަހުޤީޤުކޮށްދިނުމަށް ހުށަހަޅާފައެވެ.

8. އިސްތިއުނާފު ޢަރްޟުގައި ވާރީ ޓްރޭޑާސް ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑްގެ ފަރާތުން މައިގަނޑު ގޮތެއްގައި ބުނެފައިވަނީ، ދަށުކޯޓުން މައްސަލަ ނިންމާފައިވަނީ ސާބިތުކުރަން ހުށަހެޅި ވަޘީޤާތަކާއި ބެހޭގޮތުން ޝަރީޢަތުގެ ފަރާތުން ބަލާ ފާހަގަކޮށްފައިނުވާކަމަށެވެ. މިގޮތަށް ޝަރީޢަތުން ސާބިތުކުރުމުގެ ގޮތުން ހުށަހެޅި އެ ވަޘީޤާތަކުގައިވާ ފައިސާގެ ބޭނުން ނިޔާ އަދާކޮށް ކޯޓުގައިވާކަން އެ ވަޘީޤާތަކުން ސާބިތުކޮށްދިނީ އަދި އެ ވަޘީޤާތަކުގައިވާ ފައިސާ ބޭނުންކުރުމުގެ އެއްގޮތް ހައިސިއްޔަތުން ނިޔާ އަދާކުރަން ޝަރީޢަތުން ނުބަލާކަމަށެވެ.

އަދި މިމައްސަލައިގައި މި ހުށަހަޅާފައިވާ ވަޘީޤާތަކުން ވާރީ ޓްރޭޑާސް ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑްގެ ފަރާތުން އަރުވާ ދަށުކޯޓުން ނިޔާގައި ނުބެލިކަމުގައި އަދި މި ވަޘީޤާތަކުގައި ހިމެނޭ އެއްގޮތް ފައިސާއި ދަށުކޯޓުން ކަނޑައަޅައި ދޫކުރެއްވި ނުވާ ކަމަށް ބަލައިގެން އިސްތިއުނާފު ކުރުމުގެ ވާރީ ޓްރޭޑާސް ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑުން ފާހަގަކުރެއެވެ.

އަދި މިމައްސަލައިގައި ހިމެނޭ 05 ޕާރަސަލް ވައްކަމުގެ މައްޗަށް ނިޔާއަށްފޮނުވުމަށް އެދިފައި އެދުނީ ދިސްޓްރިކްޓްގެ ފާޅުކޮށް މިމާއްދާގައި ކަމި ދައުލަތުން ސާބިތުކޮށްދީފައިނުވާކަމަށް ކަނޑައަޅައި ދިނުމަށް ކަމަށެވެ.

ފާހަގަކުރެވުނު ކަންކަން:

9. މި މައްސަލައިގައި ދަޢުވާކޮށްފައި ކުށްފައިވާ ދައުލަތުން ބަޔާންކޮށް، ދަޢުވާ ކުރެވިފައިވަނީ، ވާދީ ޖަނާބު ޕްރޮޕަޓީ ތިލަފުށީގެ ދަރަނި ހިންގާފައި ގޮތަށް ވާދީ ހާޒިރުކުރެވުމުގެ ފާރަމަކަށް ތިބެވުނު ވައިސްކޮށް ވާދީ ޖަނަބު ޕްރޮޕަޓީ ތިލަފުށީގެ އަމިއްލަ ފާރަވެރިކަން ތިބެވުނު ވައިސް ނޫ. ފުލުހުންނަށް / ޝަކުވާ. ނިޔާ، ނިޔާ އަރުވަމުން ހުށަހެޅި ރިޕޯޓް އެދިއެވެ. ނިޔާ އަރުވަމުން މައްސަލަ އެ ދައުލަތުން ފާހަގަކުރި ވާދީ ޖަނަބު ޕްރޮޕަޓީ ތިލަފުށީގެ ދަރަނި ހިންގާފައި ގޮތަށް "ވާދީ ހާޒިރުކުރަން01 " ގެ މެސެޖު ކުރުމުގެ މަޢުލޫމާތު ނިޔާ އަރުވަމުން ވަޒީފާ އެހާކަށްކުރީ ދިނަ ފުލުސްއޮފީހަށް އެ ވައިސް އެ ކަންތައްތަށް ކޮބައި ޝަރީޢަތުގެ ކޮންމެ ކަމަށް ދައުލަތުގައި ބަލައެވެ.[1]

10. ދައުލަތުގައި ހުށަހެޅިފައިވާ ލިޔުންތަކުގެ ވާދީ ހާޒިރުކުރަން 01 އަކީ، މ.ވާދީގެ ތިލަފުށީ އަމިއްލަ ފާރަވެރިކަން އޮފީހުގެ ނިޔާ އަރުވާ (ސާވާ ޕްރޮޕަޓީ ޑިފެންސް ސިސްޓަމް) އެވެ.[2] ވާދީ ޖަނަބު ޕްރޮޕަޓީ ތިލަފުށީގެ ދަރަނި، ބޭނުމުން މ.ވާދީގެ، ތިލަފުށީ އަމިއްލަ ފާރަވެރި ހިއްސާވާ ކަންތައްތަކެވެ. އެއީ ކަމަށް ވާދީ ހާޒިރުކުރަން 01 އަކީ ވާދީ ޖަނަބު ޕްރޮޕަޓީ ތިލަފުށީގެ ދަރަނި ހިންގާފައި ވަކިން ތަފްސީލުކުރި ކަންތައްތަކާ ގުޅޭ ލިޔުމެއްކަން އެނގެއެވެ.

11. މި މައްސަލައިގައި ދަޢުވާލިބޭގައި ހުށަހެޅި އެދުން ފައިސާގެ ތަފާތުގައި ވާދީ ހާޒިރުކުރަން 1 އަށް ބަލާލުމުން ފައިސާތަކެއް ހުށަހެޅިފައިނުވެއެވެ. ދައުލަތުގައި ހިމެނޭ ވާދީ ހާޒިރުކުރަން 1 ފޯރުކުރުމުގެ ފައިސާގެ މައްސަލަ ދައުލަތުގެ ގަބޫލުކުރުމުގެ ވާދީ ޖަނަބު ޕްރޮޕަޓީ ތިލަފުށީގެ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ކަނޑައަޅައި، އެ މުއްދަތުތަކުގެ މައްސަލަ ދައުލަތުގައި ފައިސާދިނުމުގެ ނަގާކަމަށް ދަށު ހުށަހެޅި ކަނޑައެޅިއެވެ. އަދި

---

[1] ސާބިތު ކުރުމަށް ދައުލަތުން ހުށަހެޅި ހެކީގެ 7 ވަނަ ނަންބަރު.

[2] އިސްތިހާރު ފޯމު ލިޔުމުގެ ރެފަރެންސް ނަންބަރު: T10/F/07/00077

ޖީގެ އިތުރުންވެސް ދަޢުވާގައި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އެދިފައިވާ ގެއްލުމުގެ ބަދަލާއި ވަކީލު ފީ ނަގައިދެއްވުން [illegible] [illegible] ކަނޑައަޅާފައެވެ.

12. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ހުށަހެޅި ދަޢުވާގައި އެދިފައިވާ ފައިސާގެ ތެރެއިން މި [illegible] ނަގައިދިނުމަށް ސިވިލް ކޯޓުން [illegible] ޖުމްލަ -/317,492ރ. (ތިންލައްކަ ސަތާރަހާސް ހަތަރުސަތޭކަ ނުވަދިހަ ދެ ރުފިޔާ) އެވެ. އަދި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] 861.22 [illegible] ފޯމު (ފޯމު ނަންބަރު C6-4-A) ގެ އަގު އަދާކުރުމުގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ނިންމުމުގައި ފާހަގަކުރައްވާފައެވެ.

13. މި މައްސަލައިގައި ބުނާ [illegible] [illegible] [illegible] އިތުރު [illegible] ހުށަހަޅައިފައިވާ ކަމަށް އިސްތިއުނާފުކުރި ފަރާތުން މި ކޯޓުގައި ފާހަގަކުރުމުން އެކަން ސާބިތުކޮށްދިނުމުގެ ގޮތުން [illegible] [illegible] އެކަން ހުށަހެޅުމަށް އިސްތިއުނާފުކުރި ފަރާތަށް [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އިސްތިއުނާފުކުރި ފަރާތުން މި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

14. ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2078/Cv-C/2018 ޤަޟިއްޔާ އިސްތިއުނާފު ކުރުމަށް [illegible] [illegible] ފަރާތުން ހުށަހެޅި އިސްތިއުނާފީ ނުކުތާތަކާއި އެ ނުކުތާތަކާ ގުޅޭގޮތުން [illegible] ފާހަގަކުރި ކަންކަމަށް ބަލާއިރު މި އިސްތިއުނާފު ބިނާވެފައިވަނީ މައިގަނޑު ދެ ކަމެއްގެ މައްޗަށެވެ. އެއީ؛

14.1. ދަޢުވާ ސާބިތުކުރުމަށް ހުށަހެޅި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ގުޅޭގޮތުން ފާހަގަކުރި ނުކުތާއާއި؛

14.2. މި މައްސަލާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ [illegible] 05 [illegible]

ދަޢުވާ ކުރުމުގެ ހައިސިއްޔަތާ ގުޅޭ

15. މި މައްސަލައިގައި ހައިކޯޓުގައި [illegible] 1 [illegible]

16. ނަމަވެސް، މި [illegible] 05 [illegible]

17. [illegible] 1 [illegible]

18. ފުރަތަމަ މަރުޙަލާގެ ކޯޓުގައި [illegible] އާ ކަމަކަށް ހުށަހެޅުމުގެ ފުރުޞަތު [illegible] [illegible] އިސްތިއުނާފު ކޯޓުގައި [illegible] ސިވިލް ޕްރޮސީޖަރގެ [illegible][3] [illegible] ކޯޓުން [illegible] [illegible] އިސްތިއުނާފު [illegible] ކޯޓުން [illegible][4]

މިހެން [illegible]، މި އިސްތިއުނާފުގެ މަރުޙަލާގައި ބަޔާންކުރާ 05 [illegible] [illegible] އިސްތިއުނާފު [illegible] ނިޔާގެ [illegible] ފަރާތުން [illegible] [illegible] [illegible] އެނގެއެވެ.

[illegible]:

19. ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2078/Cv-C/2018 ޤަޟިއްޔާގައި ނިޔާކުރި އަމުރުގެ ފަރާތުން [illegible] [illegible] -/317,492ރ (ތިންލައްކަ ސަތާރަހާސް ހަތަރުސަތޭކަ ނުވަދިހަ ދެ ރުފިޔާ) [illegible] [illegible] އ. [illegible] ނިޔާކުރި އަމުރުގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އެނގެއެވެ.

20. [illegible] [illegible] ސާބިތުކުރުމުގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ [illegible] [illegible] ވ. މުޙައްމަދު މުސްތަފާ[5] ޤަޟިއްޔާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާފަދައިން އެ ޤަޟިއްޔާގައި ބުނެފައިވަނީ

---

[3] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2013/SC-A/44 ޤަޟިއްޔާގެ [illegible] 8 ގެ (ރ).

[4] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2015/SC-A/27 (ސްޓޭޓް ބޭންކް އޮފް އިންޑިއާ ވ. [illegible]) ސަފްޙާ 12

[5] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2010/SC-A/02 ޤަޟިއްޔާ

[illegible] ދުށުގައި ކުރެވޭ މުޢާމަލާތްތައް ސާބިތުކުރުމަށް އެކުލަވާލެވޭ އަމިއްލަ [illegible] ކަމެއް ސާބިތުކުރުމަށް ކާފީ ހެއްކެއް ކަމަށާއި، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ހަމަ [illegible] ކާފީ ދަލީލެއް ކަމަށެވެ. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ކަމަށް ފާހަގަވެއެވެ.

21. ދަޢުވާގައި ބުނާ އެ ބްރާންޗް ވައުޗަރުތަކަށް ބަލާއިރު [illegible] [illegible] މިވާ [illegible] އެ [illegible] ފާހަގަވެއެވެ:

ޑިސްކްލޯޒަރ ޑޮކިއުމަންޓް ނަންބަރު	ޓްރާންސެކްޝަން ތާރީޚު	ތަފްސީލު	ޗެކުގެ މަޢުލޫމާތު
ޕީޖީ ޑިސްކްލޯޒަރ ޑޮކިއުމަންޓް ނަންބަރު: 10S6	26 ޑިސެންބަރު 2011	[illegible] އެޗް.ޑީ.ސީ އަށް 2011 ވަނަ އަހަރުގެ އޮކްޓޫބަރު، ނޮވެމްބަރު، ޑިސެންބަރު މަހުގެ ޕްރޮޖެކްޓްގެ ޗެކުގައި [illegible] ދައްކާފައިވާ 40,392/- (ސާޅީސްހާސް ތިންސަތޭކަ ނުވަދިހަ ދެރުފިޔާ)	ޗެކް ނަންބަރު: 007646 ބޭންކް: BML A/C 7701-100191-003
ޕީޖީ ޑިސްކްލޯޒަރ ޑޮކިއުމަންޓް ނަންބަރު: MCBRF22	27 މޭ 2013	[illegible] [illegible] [illegible] ޕްރޮޖެކްޓްގެ ޗެކުގައި އެޗް.ޑީ.ސީ އަށް ދައްކާފައިވާ 50,000/-ރ. (ފަންސާސްހާސް ރުފިޔާ)	ޗެކް ނަންބަރު: 035S069 ބޭންކް: MCB (WH1) MRF A/C No: 24457
ޕީޖީ ޑިސްކްލޯޒަރ ޑޮކިއުމަންޓް ނަންބަރު: MCBRF34	27 ޖޫން 2013	[illegible] [illegible] [illegible] ޕްރޮޖެކްޓްގެ ޗެކުގައި އެޗް.ޑީ.ސީ އަށް ދައްކާފައިވާ 77,100/-ރ. (ހަތްދިހަ ހަތްހާސް އެއްސަތޭކަ ރުފިޔާ)	ޗެކް ނަންބަރު:035SS0S1 ބޭންކް: MCB (WH1) MRF A/C No: 24457
ޕީޖީ ޑިސްކްލޯޒަރ ޑޮކިއުމަންޓް ނަންބަރު: MCBRF103	29 އޯގަސްޓް 2013	[illegible] [illegible] [illegible]ޕްރޮޖެކްޓްގެ ޗެކުގައި އެޗް.ޑީ.ސީ އަށް ދައްކާފައިވާ 75,000/-ރ. (ހަތްދިހަ ފަސްހާސް ރުފިޔާ)	ޗެކް ނަންބަރު:0395950 ބޭންކް: MCB (WH1) MRF A/C No: 24457
ޕީޖީ ޑިސްކްލޯޒަރ ޑޮކިއުމަންޓް ނަންބަރު: SB103 309	19 ނޮވެމްބަރު 2013	[illegible] [illegible] [illegible] ޕްރޮޖެކްޓްގެ ޗެކުގައި އެޗް.ޑީ.ސީ އަށް ދައްކާފައިވާ 75,000/- (ހަތްދިހަ ފަސްހާސް ރުފިޔާ)	ޗެކް ނަންބަރު:0260506 ބޭންކް: SBI(WH1)MRF 12602-3909-40001

22. ބުނެވުނު ވައުޗަރުތަކަށް ބަލާއިރު އެއީ ކޮންކަމަކާ ގުޅިގެން ފޮނުވާފައިވާ ފައިސާއެއް ކަމާއި ވައުޗަރު ނަންބަރާއި، މުޢާމަލާތްކުރެވުނު ތާރީޚާއި، ފައިސާ ލިބުނު ފަރާތާއި، ފައިސާ ލިބުނު ފަރާތުގެ ސޮއި ފަދަ މަޢުލޫމާތު އެނގެން އޮންނަނީ، މި ވައުޗަރުތަކުގެ ސަބަބަކާއިމެދު ނިޔާޒު އަޙްމަދުގެ ފަރާތުން އެއްވެސް ވަރަކަށް ދަނެގަތުމަށް ސާބިތު އުފެދޭފަދަ ނުވެއެވެ. އިބްތިދާއީ ކޯޓަށް އެނގެން ހުރި މަޢުލޫމާތު ތަކަށް ބަލާއިރު، ބުނެވުނު 05 ވައުޗަރަކުވެސް ވާދީ ޖޯޑަންސް ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑުގެ ލެޓަރހެޑްގައި ހުރިފައިވާ ވައުޗަރުތަކެއްކަން އެނގެއެވެ. ނިޔާޒު އަޙްމަދުގެ ނަމުގައި ދޫކުރެވިފައި އިން ގޮތަށްވާ [illegible] އަދި އިޤްރާރުކުރުމުގެ ގޮތުން ވާދީ ޖޯޑަންސް ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑުގެ ލެޓަރހެޑް ވައުޗަރުތަކުން ފައިސާ ދައްކާފައިވާކަން އިބްތިދާއީކޯޓުން އެނގެއެވެ. މަދަނީ ދަޢުވާތައް ސާބިތުކުރުމުގައި ބަލަންޖެހޭ "ބޮޑުން ބުރަވެވޭ ގޮތުން" (balance of probabilities) ބަލާއިރު މިއީ، ހިނގާފައިވާ މުޢާމަލާތެއްކަން ފަދަ ދެނެގަނެވޭ ސާބިތުކުރުވުމަށް މިންވަރަށް މަޢުލޫމާތު އެ ވައުޗަރުތަކުން އެނގޭކަން ފާހަގަކުރެވެއެވެ.

ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2078/Cv-C/2018 ގެ ޤަޟިއްޔާގެ ޙުކުމުގައި، ނިޔާޒު އަޙްމަދުގެ ފަރާތުން ވާދީ ޖޯޑަންސް ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑުން -/317,492ރ (ތިންލައްކަ ސަތާރަހާސް ހަތަރުސަތޭކަ ނުވަދިހަ ދެ ރުފިޔާ) ދައްކަންޖެހޭކަމަށް ކަނޑައަޅާފައިވީ، އެ ފައިސާއަކީ ނިޔާޒު އަޙްމަދުގެ ނަމުގައި [illegible] [illegible] ވާދީ ޖޯޑަންސް ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑުގެ ލެޓަރހެޑް ވައުޗަރުތަކުން (05 ވައުޗަރު) ދައްކާފައިވާ ފައިސާކަން މަދަނީ ދަޢުވާތަކުން ސާބިތުކުރާ ސާބިތުވާތީއެވެ.

23. އެހެންކަމުން، ނިޔާޒު އަޙްމަދުގެ ނަމުގައި ދޫކުރެވިފައި އިން ގޮތަށްވާ [illegible] އަދި އިޤްރާރުކުރުމުގެ ގޮތުން ވާދީ ޖޯޑަންސް ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑުގެ ލެޓަރހެޑް ވައުޗަރު މުދަލުގެ ފައިސާގެ މުޢާމަލާތްތަކަށްވާކަން އެނގެން ނެތެވެ. ބުނެވުނު މުޢާމަލާތް ފައިސާ ދަރަނިއަކަށްވާނަމަވެސް ނިޔާޒު އަޙްމަދުގެ އަތުން އެކައުންޓުން ނުނެގެވެ. މި ބައްދަލުކުރުމަކުން މުޢާމަލާތް ކުރުވިފައިވާކަން ސާބިތުކުރާ ވަރުގެ ހެއްކެއް އިސްތިޢުނާފުކުރި ނިޔާޒު އަޙްމަދުގެ ފަރާތުން ހުށަހަޅާފައިނުވެއެވެ.

މައްސަލަ ނިންމަން ފެންނަ ގޮތް:

24. ބަޔާންކުރެވިދިޔަ ސަބަބުތަކުގެ އަލީގައި ހުކުމުން، އިސްތިއުނާފުކުރެވިފައިވާ މިވާ، ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2078/Cv-C/2018 ޤަޟިއްޔާގައި، ނިޔާޒު އަޙްމަދުގެ ފަރާތުން ވޯލީ ޓްރޭޑަރސް ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑަށް -/317,492ރ (ތިންލައްކަ ސަތާރަހާސް ހަތަރުސަތޭކަ ނުވަދިހަ ދެ ރުފިޔާ) ދައްކަންޖެހޭކަމަށް ކަނޑައަޅައި، ކޮށްފައިވާ ހުކުމުގެ އެބައިން ބަދަލުގެނައުމަކާނުލައި ސަބަބުން ނިންމަވާފައިވާ ކަނޑައަޅައި މި މައްސަލަ ނިންމަން ފެނެއެވެ.

ފަނޑިޔާރު މުޙައްމަދު ނިޔާޒުގެ ރައުޔު:

25. ފަނޑިޔާރު ޝުޢައިބު ހުސައިން ޒަކަރިއްޔާގެ ރައުޔާއި އަޅުގަނޑު އެއްބަސްވަމެވެ.

ފަނޑިޔާރު ހުޒައިފާ މުޙައްމަދުގެ ރައުޔު:

26. ފަނޑިޔާރު ޝުޢައިބު ހުސައިން ޒަކަރިއްޔާގެ ރައުޔާއި އަޅުގަނޑު އެއްބަސްވަމެވެ.

ހުކުމް:

އިސްވެ ބަޔާންކުރެވިދިޔަ ސަބަބުތަކުގެ އަލީގައި ހުކުމުން، ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2078/Cv-C/2018 ޤަޟިއްޔާގައި، ނިޔާޒު އަޙްމަދުގެ ފަރާތުން ވޯލީ ޓްރޭޑަރސް ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑަށް -/317,492ރ (ތިންލައްކަ ސަތާރަހާސް ހަތަރުސަތޭކަ ނުވަދިހަ ދެ ރުފިޔާ) ދައްކަންޖެހޭކަމަށް ކަނޑައަޅައި ކޮށްފައިވާ ހުކުމުގެ އެބައިން ބަދަލުގެނައުމަކާނުލައި ސަބަބުން ނިންމަވާފައިވާ މި މައްސަލަ މި ކޯޓުގައި ބެލި ފަނޑިޔާރުންގެ އިއްތިފާޤުން ކަނޑައަޅައި ހުކުމްކޮށްފީމެވެ.

މި ޤަޟިއްޔާ ބަލައި ހުކުމް ކުރީ:

ފަނޑިޔާރު މުޙައްމަދު ނިޔާޒް ފަނޑިޔާރު ޝުޢައިބު ހުސައިން ޒަކަރިއްޔާ ފަނޑިޔާރު ހުޒައިފާ މުޙައްމަދު